

LEERONDERSTEUNERS JULIE, PETER EN YONI

“Wij zijn de lijm tussen leerling, leraar, ouders en leerlingenbegeleiding.”

KATRIEN LIEBAUT, ANN HUYBRECHTS, JOERI MEYNEN

Peter Cavens, Yoni Vandeputte en Julie Poels zijn ervaren leerondersteuners. Sinds vorig jaar draaien ze mee in een van de nieuwe leersteuncentra, opgericht naar aanleiding van het decreet leersteun. De komst van die leersteuncentra betekende ook voor COC en COV een nieuwe start: als ACV Leersteun komen wij voortaan samen op voor leerondersteuners. We vroegen Peter, Yoni en Julie hoe zij hun eerste jaar in de nieuwe organisatiestructuur beleefden.

Wie zijn jullie?

Julie: “Ik ben leerondersteuner in Vrij Leersteuncentrum Vlaamse Ardennen. Ik heb expertise in autismespectrumstoornissen, spraak- en taalontwikkeling, leerstoornissen en emotie- en gedragsproblemen. Ik ben actief in het lager onderwijs, maar werk nauw samen met collega’s in het secundair.”

Yoni: “Ik bied leersteun voor alle leerproblematieken. Dat doe ik in de kustregio via Leersteuncentrum NOW (GO!). Ik ben actief in het secundair, maar volg ook een kleuterschool op.”

Peter: “Ik ben focusondersteuner bij Leersteuncentrum VOKAN (vrij) in regio Antwerpen. Ik begeleid andere leerondersteuners en focus daarbij op gedragsproblemen. Ik werk op leerling-, klas- én schoolniveau van kleuter tot eind secundair.”

Wat doet een leerondersteuner?

Yoni: “Een leerondersteuner versterkt leraren in het gewoon onderwijs wanneer die een leerling met speciale noden in de klas krijgen. De laatste jaren maakten we een evolutie door. Vroeger

werkten we leerlinggericht, we haalden de leerling uit de klas en gaven extra begeleiding. Vandaag werken we meer klas- en leraargericht. We leiden de leraar op om de extra begeleiding zelf te voorzien, terwijl de leerling in de klas blijft.”

“Als een leerling dankzij een sterke leraar én onze leersteun de weg vindt, dan doet dat deugd.”

PETER CAVENS

Verliep die evolutie vlot?

Julie: “Toen we van geïntegreerd onderwijs (GON), via de ondersteuningsnetwerken naar centra voor leerondersteuning overstapten, voelden we soms wantrouwen bij de leraren. Sommigen dachten dat wij hen kwamen beoordelen. Dat heb ik zien veranderen naar wederzijds vertrouwen. Vandaag weet een leraar dat wij altijd kiezen voor overleg en niet zomaar komen zeggen hoe iets moet. Ik merk dat onze hulp en steun welkom is.”

Ondersteuningsnetwerken waren verbonden aan het buitengewoon onderwijs, vandaag werken jullie voor zelfstandige organisaties. Voelen jullie het verschil?

Julie: “Ondersteuningsnetwerk Vlaamse Ardennen vloeide over in Vrij Leersteuncentrum Vlaamse Ardennen. Nieuw is de samensmelting met een team experts die werken met leerlingen type 4 (motorische moeilijkheden) en 7 (auditieve stoornis). Op organisatorisch vlak was er het voorbije jaar een pak werk. Iedereen moest een plek krijgen. Directie en coördinatoren kregen een nieuwe taakinving. Scholen, leerlingen en budgetten werden herverdeeld. En we benoemden doelgroepcoaches: gespecialiseerde leerondersteuners, zoals Peter, die collega’s ondersteunen. In Oost-Vlaanderen is er een mooie samenwerking tussen de vijf leersteuncentra. Samen proberen we een uniforme werking uit te stippelen.”

Peter: “Ook onze organisatie groeide. Vorig schooljaar kwamen er zestig collega’s bij en dit schooljaar meer dan dertig. Vandaag focussen we nog meer

PETER CAVENS

YONI VANDEPUTTE

JULIE POELS

op expertise dan vroeger, daarom kozen we ervoor om focusondersteuners een explicietere rol te geven.”

Yoni: “Ons nieuwe leersteuncentrum bracht twee netwerken met verschillende visies samen. We zoeken nog naar een evenwicht tussen wat goed is voor de leraar, de leerondersteuner en de leerling. Dat het kind centraal staat, blijft voor mij het allerbelangrijkste.”

Julie: “Kinderen mogen geen slachtoffer worden van onze vernieuwde structuren. Als dat toch gebeurt, dan is dat omdat we ondervinden dat er sinds het decreet leersteun minder financiële middelen zijn. Door klasbreed te werken kan je inderdaad ondersteuningsvragen bundelen: als drie leerlingen in één klas eenzelfde nood hebben en je zet daarvoor één leraar op weg, dan is dat kostenefficiënt, maar het gebeurt dat een leerling met een heel specifieke zorgnood helemaal alleen is in een school. Dan voelen we dat er te weinig uren zijn om die school echt te helpen.”

Wat vind je positief aan de leersteunwerking van vandaag?

Peter: “Dat wij leraren mee in hun kracht kunnen zetten. Op het pad naar meer inclusief onderwijs doen krachtige leraren er enorm toe. Als een leerling dankzij een sterke leraar én onze leersteun de weg vindt, dan doet dat deugd. Ook positief is dat bij ons elke ondersteuner met een bepaalde expertise ingezet kan worden om een andere collega te ondersteunen. Ten slotte vind ik onze aanvangsbegeleiding voor nieuwe ondersteuners sterk.”

Waar lopen jullie tegenaan?

Yoni: “Praktisch gezien vind ik het moeilijk om geen deel meer uit te maken van het buitengewoon onderwijs. Vroeger had ik een bureau in een gastschool. Als ik vandaag moet vergaderen met het team, dan moet ik lange afstanden afleggen. Ik merk dat wij elkaar minder zien. We hebben wel een regioloikaal, maar dat gebouw is klaar voor de

sloop.”

Peter: “Net als in de scholen, krijgen wij doorheen het schooljaar te maken met uitval van ondersteuners, dat verhoogt de werkdruk. Sommige leraren vervallen nog te makkelijk in stoornisdenken en verwachten dat wij leerlingen individueel begeleiden, terwijl wij net streven naar diversiteitsdenken: klasgroep-, leerkracht- en teamgericht werken en de leerling zo weinig mogelijk uit de lessen halen.”

Julie: “Voor mij ligt het gebrek aan middelen gevoelig. We krijgen meer aanmeldingen en moeten het doen met minder middelen. Voor de brede types (basisaanbod, type 3 en 9) ontvangen scholen een keer per jaar omkaderingsmiddelen. Voor de kleinere types (type 2, 4, 6 en 7) gebeurt dat twee keer. Kinderen die tussendoor hulp vragen, helpen we door uren van andere leerlingen te herverdelen. Als we per kwartaal middelen zouden kunnen aanvragen, dan zouden we beter kunnen werken.”

“Leraren hebben te weinig tijd voor overleg.”

JULIE POELS

Wat is jullie visie op leersteun?

Peter: “Ik vind een goede samenwerking tussen de leerondersteuner, de zorgcoördinator, de leerlingenbegeleiding, de ouders en de leraar cruciaal voor goede leersteun.”

Julie: “Wij zijn inderdaad de lijm tussen de verschillende partijen. Voor mij is goede leersteun samen met het CLB, de pedagogische begeleidingsdienst en de lerarenteams werken aan de diversiteit in de klas. Samen sleutelen aan de brede basiszorg op school!”

Yoni: “Ik ben zelf ouder van een kindje met een verstandelijke beperking. Mijn droom is dat leraren dankzij leersteun de juiste vaardigheden, kracht én middelen verkrijgen opdat kinderen zoals mijn zoon goed kunnen ontwikkelen in het gewoon onderwijs.”

De vakbond pleit voor meer overlegtijd. Is die er volgens jullie voldoende?

Julie: “Overleg vraagt tijd. Voor een leerling met gemiddelde noden zijn minimaal drie formele gesprekken per jaar nodig. Tijdens die gesprekken bespreken we de noden van het kind, de doelen die we willen bereiken, de aanpassingen op klasniveau én of onze aanpak werkt. In een ideale overlegcyclus is er genoeg tijd om te bepalen wie wat doet en om te luisteren naar de ouders of de therapeut. Die tijd heeft een leraar vaak niet. Twee lesvrije uren per week in het basisonderwijs, bijvoorbeeld, is te weinig. Die leraren moeten gesprekken met ons vaak tijdens het turnuur inplannen, een uur waarin nog zoveel andere dingen moeten gebeuren. Ik pleit voor meer overlegtijd voor alle leraren.”

Leersteuncentra maakten de switch naar de 36 urenweek. Hoe ervaren jullie die?

Peter, Yoni & Julie (eensgezind): “Iedereen zit boven die 36 uur per week en we doen nog steeds hetzelfde werk! In die 36 uren zitten al onze taken vervat: voorbereidingen, overlegmomenten, klasbegeleiding.”

Yoni: “Ik hoor bij collega’s de vrees dat die switch naar de 36 urenweek ertoe zal leiden dat we binnenkort 36 uur in de klassen moeten staan en de rest van ons werk daarbuiten moeten doen. Dat moeten we voorkomen.”

“Mijn droom is dat leraren dankzij leersteun de juiste vaardigheden, kracht én middelen verkrijgen.”

YONI VANDEPUTTE

Jullie zijn vakbondsafgevaardigde. Wat kan ACV Leersteun voor jullie betekenen?

Peter: “Wij vinden het belangrijk om

onze collega's te informeren. In het sociaal overleg en het CPBW zien we toe op onze arbeidsvoorwaarden en het welzijn op het werk. Binnenkort geven we alles wat we opstaken tijdens het infomoment van eind augustus door aan de collega's."

Yoni: "Omdat ik vind dat een en ander bij ons niet zo vlot verloopt, wil ik actie ondernemen. Sinds het nieuwe leersteuncentrum voelt een deel van ons team zich sterk gecontroleerd. Dat wil ik aanpakken. Ik reken op de vakbond voor advies. Ik wil graag weten wat ik kan en mag zeggen als ik binnenkort tijdens het sociaal overleg de collega's vertegenwoordig. Ik wil bijvoorbeeld duidelijke afspraken maken over hoe we werken met focuscoaches. Zelf vind ik het fijn dat die mensen met mij meegaan naar een school. Ik zou dat graag zo houden, maar ik zie hun aanwezigheid op school dalen. Over het algemeen vraag ik de vakbond om onze gelijkwaardigheid met de leraren te blijven bewaken en tijdens onderhandelingen onze groep niet te vergeten."

Julie: "De militantenvorming in Brussel

was boeiend: we kregen alle wetgeving op een rijtje, toegespitst op leersteun. Die info neem ik mee naar het lokale onderhandelingscomité. Ik wil de vakbond vragen om meer middelen

voor leersteun te verdedigen. Mag ik trouwens toevoegen dat ik het fantastisch vind dat COC en COV ons samen vertegenwoordigen? We zijn zo'n kleine groep. Samen klinken we luider!"

Meer middelen voor leersteun

Leerlingen en leraren moeten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, wanneer die nodig is. Dat is evident. Toch neemt het budget voor de aanstelling van leerondersteuners niet toe wanneer de zorgvraag stijgt. Het cruciale pijnpunt in het systeem is de gesloten budgettaire enveloppe voor de brede types. Tegelijk verwacht de overheid dat elk leersteuncentrum elke aanvraag voor ondersteuning van de brede types blijft opnemen, ook in de loop van het schooljaar. Dat verhoogt de druk op het personeel. De overheid wentelt de nood aan meer leerondersteuning af op de leerondersteuner. Als de overheid garant wil staan voor de kwaliteit van ondersteuning, dan moet ze zowel het personeel als de leerlingen met noden in bescherming nemen. Voor ACV Leersteun moet er ook voor de leersteun voor de brede types een open financieringssysteem komen, op basis van kwaliteitsvolle objectiverende criteria.

Wil je graag iets kwijt over jouw leersteuncentrum?
Mail ons, wij zijn er voor jou: leersteun@acv-csc.be.